

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés

Zala vármegye, 2024.05.20-2024.05.27.

Időjárás:

A múlt héten mérsékelten meleg, csapadékos, zivataros időjárás volt jellemző a megyében. Csapadék 3-4 nap hullott, 25-60 mm mennyiségben. A nagyobb mennyiség a vármegye nyugati, délnyugati tájain esett. Gócszerűen jégverés is előfordult, borsó, helyenként dió nagyságú darabokkal, általában esővel együtt. A károk ennek megfelelően alakultak.

A hőmérséklet emelkedett, a minimum 10,4-14,6 fok, maximum: 22,0-26,5 fok (átlag: 16,2-20,5 °C). Az éjszakai hőmérsékletek is növekedtek, általában már 10 fok felettiak voltak.

A páratartalom mindvégig magas volt, átlagosan 80 % felett, de gyakran közelítette meg a 100 %-ot. A levélnedvesség időtartama 8-14 óra között alakult a csapadékos napok környezetében.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: őszi árpa: korai viaszérés-viaszérés; őszi búza: virágzás vége-szemkitelítődés - korai tejes érés.

Károsítók:

A többségében védett állományokban jelentős változás nem következett be növény egészségügyi szempontból.

A **rozsdá betegségek** fertőzési gyakorisága az elmúlt időszakhoz képest csökkent, de elsősorban a védekezések miatt. A megkésített védelmű táblákon a vörösrozsdá fellépése erősödött. Az 1-2. levélemeleten és a zászlós levélen is látható egy-egy esetben sporuláló rozsdá telep, de csak a nem védett táblákon. A zászlós levél illetve az 1.-2. levélemelet nagyrészt egészséges a táblák túlnyomó többségén.

A **kalászfuzáriózis** elleni védekezések folyamatban vannak, a később virágzó állományokban a védekezések még aktuálisak és a csapadékos napok miatt indokoltak.

A **szeptóriás levélfoltosság** fellépése maradt a 3., esetenként a 2. levélemeleten, melyek nagymértékű felszáradása a betegség miatt következett be. A zászlós levélen és a kalászon jelenleg nem láthatóak tünetek.

Őszi búzában a **poloskák** betelepődése minimális, létszámuk elenyésző. A kártétel észlelési szintű.

Őszi árpán a **pirenofóras levélfoltosság** a korábban védett állományokban jelentős mértékben erősödött, közepes-erős fertőzöttség alakult ki. Az 1-2-3. levélemelet felszáradása több állományban jellemző a betegségből kifolyólag, de gyakori a zászlós levél erős mértékű károsodása is.

A **vetésfehérítő bogarak** egyedszáma jelentősen csökkent, a bogarak egy része a többek közt a kukoricára vándorolt át. Őszi búzában a lárva kártételek már nem erősödtek.

KUKORICA

Növényfenológia: 5 leveles állapot.

A kukorica fejlődése továbbra is kissé lassabb, de a felmelegedő hőmérséklet és a lehullott eső miatt az állományok kiegyenlítődése folyamatos.

A preemergensen gyomirtott állományok egyelőre tiszták, a magról kelő gyomnövények elleni védekezést a megfelelő mennyiségű bemosó csapadék elősegítette.

Továbbra is aktuálisak a **posztemergens** gyomirtások a táblákon.

A tábla széleken a **vetésfehérítő bogarak** közepes-erős kártétele jellemző, de csak egy-egy területen, nem általánosan.

Megkezdődött a **kukoricamolymoly** rajzása (4 db imágó/fénycsapda/3 nap) a térségben.

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: 4-6 leveles állapot.

Napraforgóban a **levéltetvek** előfordulási gyakorisága stagnáló, általában csak kisebb kolóniák láthatóak.

A csapadékos időjárás a **háztatlan csigák** felszaporodását, fokozott kártételét eredményezte több kultúrában, többek közt napraforgóban is. A kártételek a tábla széleken fordulnak elő, de gyakran nagyon látványosan, 2-3 sor csonkra rágásával (1-2. fotó).

1-2. fotó: Csigá kártétel napraforgón (2024.05.27.)

BURGONYA

Növényfenológia: ültetés idejétől függően nagyon heterogén: intenzív oldalhajítás növekedés, helyenként sorok záródása.

A burgonya állományok nagyon vegyes képet mutatnak, amely részben az ültetés idejétől, de nagyrészt a vetőgumó minőségétől függ.

Több esetben volt tapasztalható az állomány hiányos kelése, amely a fuzáriummal és/vagy baktériummal fertőzött vetőgumóra vezethető vissza. Állományban szintén gyakori a **baktériumos** fertőzés fellépése, amelyet a múlt heti csapadékos időjárás is fokozott.

Gócszerűen, nagyobb egyedszámban tapasztalható a **burgonyabogár** betelepődése az állományokban, a tojásrakás általános, helyenként lárvakelés is megfigyelhető. Az állományok szemléje és a védekezés megkezdése (vagy felkészülés) javasolt.

3. fotó: Baktériumos fertőzés burgonya tövön (2024.05.27.)

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA, KÖRTE, DIÓ

Növényfenológia:

Cseresznye, meggy: érés;

Kajszi: gyümölcsfejlődés-növekedés-színeződés;

Alma, körte: gyümölcsfejlődés (~4-5 cm átmérőjű gyümölcsök);

Dió: gyümölcsfejlődés, növekedés (3-4 cm átmérőjű gyümölcsök).

Károsítók:

Almában a **varasodás** fertőzésveszélye a csapadékos napokon a múlt héten is emelkedett, az érzékeny fajtájú, permetezetlen ültetvényekben újabb tünetek megjelenése várható. Az aszkospóra szóródás befejeződött, a fertőzési folyamatokat a konídiumos fertőzés határozza meg. A csapadék, a levélnedvesség időtartamok és a mérsékelten meleg időjárás (optimális 16-22 °C) elősegítik a konídiumos fertőzést, ezért a megelőző védelem folytatása javasolt.

Nagyüzemi ültetvényekben legfeljebb gyenge mértékű fertőzöttség tapasztalható, máshol erősebb, elsősorban a lombon. A gyümölcs varasodás fertőzöttség legfeljebb gyenge mértékű a gyümölcsön.

A **lisztharmat** fellépése az érzékeny fajtákban továbbra is nagyfokú, de az elmúlt héten nem változott jelentősen a fertőzési helyzet. A kifejezetten párás időjárás kedvez az újabb fertőzésekhez ezért a védelem javasolt.

Megjelentek és erősödtek az **erwíniás fertőzés (tűzelhalás) hajtás-és gyümölcstünetei** az (alma, körte) ültetvényekben (4-5. fotó). A fertőzött hajtások eltávolítása mielőbb javasolt, mert a gyakori esős időszakokban újabb fertőzések kialakulásának lehetnek az alapjai.

Almában a **zöld almalevéltetű** közepes-erős szintű fertőzöttsége nem változott. A gyakori esők hatására sem gyérültek számottevően a telepek. A **szürke almalevéltetű** valamivel kisebb jelentőségű egy-egy ültetvényben de a kártételek folyamatosak, szárnyas alakok jelenléte egyik faj esetében sem figyelhető meg. A védekezés felszívódó készítménnyel indokolt.

4-5. fotó: Erwíniás fertőzés tünete almán és körtén (2024.05.27.)

Almában az **almamoly** rajzása csökkenő, 2-5 db imágó/csapda/3 nap fogással. A csapdázás és a védekezés javasolt. Az **almalevél-aknázómoly** rajzása enyhén emelkedő, de még mindig alacsony egyedszámú (9-19 db imágó/csapda/3 nap).

Körtében a varasodás levélen és gyümölcsön is gyakori (védelem nélkül), üzemi körülmények között továbbra is kevésbé jellemző. A konídiumos fertőzéshez kedvezőek a körülmények ezért újabb tünetek kialakulása várható. A fertőzési nyomás közepes, védekezés indokolt. Körtében a **körtelevélbolha** különböző fejlettségű alakjai továbbra is megfigyelhetők. Túlnyomó többségben az L3-L5-ös lárvák vannak. Helyenként a hajtások erős fertőzöttsége miatt a védekezés indokolt.

Körtében a **körtelevél-gubacsatka** közepes-erős mértékű kártétele nem erősödött tovább.

Cseresznyében, meggyben a csapadékos napokon és az érés előre haladtával növekedett a **monília gyümölcsrothadás** fertőzésveszélye. Jelenleg közepes mértékű fertőzöttség jellemző a gyümölcsök ~1-3 %-án, de további erősödés várható ha az időjárás nedves jellege megmarad (6. fotó). A túlérett és/vagy jégvert gyümölcsökön fokozott a fertőzésveszély. Az érőfélben lévő fajtákban a védekezés indokolt az élelmezés egészségügyi várakozási idő figyelembe vétele mellett! A **cseresznyelég** rajzása a megfigyelt körzetben minimális, a kártétel észlelési szintű. Védekezés a sárgalapos megfigyelés alapján célszerű. Cseresznyében a **fekete cseresznye** levéltetű közepes-erős mértékű fertőzöttsége nem változott.

6. fotó: Monília gyümölcsrothadás cseresznyén (2024.05.27.)

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása gyenge intenzitású (10-15 db imágó/csapda/3 nap). Szilvában a **szilvamoly** egyedszáma minimálisra csökkent. Szilván a **sárga szilva levéltetű** egybefüggő kolóniái láthatóak, erős mértékű hajtáskárosodást okozva. Észlelési szinten megjelentek a szárnyas alakok. A további kártétel és a vírus terjesztés megakadályozása miatt a védekezés indokolt!

Kajsziarackon a **levéltetvek** gyenge mértékű fertőzöttsége stagnál, de ahol még nem védekeztek, ott javasolt a beavatkozás.

Dióban a gnomóniás betegség tünetei tovább erősödtek a leveleken, hajtásokon és gyümölcsökön is. Az acervulusok kialakulása már a gyümölcsök felületén is tömeges, intenzív a konídium képződés. A védekezés folytatása javasolt az érzékeny fajtákban/hibridekben.

Dióban a **teknős pajzstetvek** lárvakelése továbbra is folyamatos, intenzív. A fertőzött vesszőkön megfigyelhető pajzsok ~60-70 %-án figyelhető meg a tojásokból a lárvakelés. A rajzó lárvák vándorlása a levelekre folyamatos és nagy egyedszámú, ezért újabb védelem indokolt!

SZŐLŐ

Növényfenológia: virágzás kezdete-virágzás.

Szőlőben a kedvező körülmények hatására megjelentek a **szőlő lisztharmat** primer tünetei a leveleken, érzékeny fajtában. A virágzás különböző stádiumában lévő szőlőfajták érzékenysége a betegségekre fokozott mértékű, a párás, mérsékelten meleg időjárás a fertőzésveszélyt növeli, ezért intenzív védekezés javasolt.

A csapadékos napok és a szőlő fenológiai stádiuma szintén növelik a **peronoszpóra** fertőzésveszélyét. Egy-egy esőzést követően a jelenlegi hőmérsékletek mellett a betegség lappangási ideje 5-9 nap között alakulhat, ezért mielőbbi intenzív védelem javasolt. Jelenleg az olajfoltok megjelenése a leveleken észlelési szintű, sporulálás eddig nem volt tapasztalható. A **feketerothadás** korábban megjelent levélfoltjaiban a piknídiumok kialakulása folyamatos (védelem nélküli ültetvényben). A párás, csapadékos napok kedveznek az újabb fertőzéseknek.

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése folyamatos, mostanra már általános és növekvő tendenciájú az ültetvényekben (átlagosan 4 db lárva/levél mennyiségben). Jelenleg L1 és L2-es lárvák figyelhetők meg, a lárvafokozatok alakulása a következő: L1: ~79 %, L2: ~21 %. A lárvák megfigyelése elsősorban a sarjhajtásokon javasolt. Védekezés indokolt.

Zalaszentlőrinc, 2024. május 27.

Tüh Annamária
előrejelző